

transcripciones

W B N M I

UNITAT 0

pista 1

1. Este xiquet s'ha alçat molt prompte hui! Deu tindre un examen perquè no sol alçar-se fins a les nou. És possible que haja quedat amb Conxa, aquella xiqueta que va a escola amb ell.
2. La Mariona és una nena molt moguda. Sempre és al carrer amb els amics. Li agrada molt jugar a fet i amagar. En canvi, el seu germà s'estima més llegir que no pas córrer. És un nen molt tranquil.
3. Per sort, quan vàrem arribar a ca sa padrina jove de na Xisca, mos va oferir un tassó d'aigua, perquè teníem una setada que no t'ho pots ni imaginar. Vàrem fer un alè!
4. Demà arribaré tard a la feina perquè tinc hora al metge. M'han d'operar del genoll i m'han trucat avui des de l'hospital perquè em volen fer una prova. M'han dit que no serà gaire estona.

UNITAT 1

pista 2

Tal dia com avui, el 7 de juny de 1926 al vespre, a la cruïlla de la Gran Via de les Corts Catalanes amb el carrer de Bailèn de Barcelona, el tramvia número 30 atropella un home que camina amb bastó i que, com fa gairebé cada dia, va a l'església de Sant Felip Neri a resar.

Els vianants que han vist què acaba de passar s'hi acosten. A terra, estès, sense moure's, hi ha un home malgirbat, amb la barba llarga i descuidada, que porta la roba molt gastada i les sabates brutes. La gran majoria se'l miren de reüll, però el prenen per un pòtol, un rodamón, i ni es preocupen per auxiliar aquell home malferit. Tot i així, hi ha dues persones que es veuen amb cor d'ajudar-lo i aconseguir un taxi per portar-lo a un hospital. N'aturen 4, però cap no vol col·laborar quan veuen un home amb tan mal aspecte i tacat de sang.

És un guàrdia civil que acaba d'arribar al lloc qui imposa la seva autoritat i obliga un taxista a portar-los, a ell i a l'home malferit; pensa que així potser li faran més cas. Van a la Casa de Socors de la ronda de Sant Pere. Allà el veuen tan greu que l'envien de seguida a l'Hospital de la Santa Creu, al Raval. Té un cop fort al cap, tres costelles trencades i una important hemorràgia interna. Però, qui és aquest home que ara està estirat, inconscient a la sala de traumatismes? Quan ha ingressat, li han regirat les butxaques i no han trobat cap document que l'identifiqués. Només porta a sobre els llibres dels Evangelis, un rosari, un mocador i una clau petita. El metge de guàrdia es fixa bé en el rostre de l'home. Es pensa que l'ha reconegut, però no hi posaria la mà al foc.

pista 3

Les seves sospites es confirmen l'endemà, quan aconseguen localitzar mossèn Gil Parés, el capellà de la Sagrada Família. L'home que tenen davant és l'arquitecte Antoni Gaudí. Mentrestant, a la ronda de Sant Pere, 25, truquen a la porta de la casa de Domènec Sugranyes, ajudant i amic de Gaudí. «Don Anton ha desaparegut», li di-

uen. Sugranyes, extremament capficat, es fica entre cella i cella trobar-lo, i se'n va a buscar-lo per les cases d'urgències de la ciutat. El troba a l'Hospital de la Santa Creu. Està molt greu. Després que dues persones tan properes l'hagin reconegut, corre la veu per la ciutat ràpidament i comença la desfílada de personalitats que visiten Gaudí a l'hospital, com per exemple Eusebi Güell, el gran mecenes de l'arquitecte. Els periodistes en fan cròniques i la notícia s'escampa. Han passat dos dies des que Gaudí va ser atropellat i el seu estat de salut no millora. De fet, empitjora. El doctor Corrachán i el doctor Esquerdo, els millors metges de la ciutat, comencen a perdre l'esperança. Passa un dia més i no hi ha res a fer. El 10 de juny de 1926 mor Antoni Gaudí als setanta-tres anys. El seu fèretre recorre la ciutat en un carruatge fúnebre. Milers de persones diuen adeu a l'arquitecte abans que la comitiva arribi a la cripta de la Sagrada Família. L'enterren a la seva obra més brillant, a la qual s'ha dedicat en cos i ànima durant els últims anys de la seva vida. Tot i que en la seva joventut aquest home duia una vida ociosa i tenia la mà foradada i s'ho gastava tot en coses supèrflues, els darrers anys inverteix tots els seus diners en el temple i, fins i tot, demana almoïna per pagar-ne la construcció. I ni tan sols es permet comprar-se roba nova. Gaudí amb prou feines veu acabada la façana del naixement i la cripta. El 1926 la construcció de la Sagrada Família queda en mans del seu ajudant, Domènec Sugranyes. Amb el pas dels anys, sis arquitectes més n'agafaran el relleu i, si tot va bé, el temple estarà acabat quan faci cent anys justos de la mort de Gaudí.

pista 4

Avui he escoltat un pòdcast d'una entrevista a la Clara Peya. M'agrada molt la música que fa! Ha dit que li encanta fer concerts perquè és una manera de posar-se a prova i descobrir indrets nous. Ara, saps què? Ha confessat que, de vegades, pot ser aclaparador i que aleshores s'esforça per trobar un equilibri. Això m'ha sobtat molt perquè cada vegada que vaig a un concert seu la veig tranquil·la i gaudint del que fa. I toca amb tanta avidesa...! Jo crec que és d'aquests artistes que els apassiona el que fan i els hi encanta compartir-ho amb el públic. Mira, precisament, una cosa que m'agrada molt d'artistes com la Clara és que creuen en el col·lectiu i busquen sempre establir un diàleg amb el públic; és a dir, no només ofereixen coses al públic, sinó que també tenen en compte allò que el públic els hi dona. I això és fantàstic, oi?

A l'entrevista ha parlat també del seu patiment mental i ha explicat que als vint-i-un anys li van diagnosticar TOC (trastorn obsessivocompulsiu). Ha confessat que ara hi té una relació tranquil·la, tot i que de vegades li pot generar daltabaixos. Per desgràcia és un tema tabú i encara hi ha molt d'estigma. Ostres, m'emprenya perquè no se'n parla prou! De fet, fa uns anys, la Clara i la seva germana van muntar l'espectacle *Suite TOC* perquè els hi interessava crear un espai per poder visibilitzar-ho. Jo hi vaig assistir i recordo que em va impactar molt! La Clara ha explicat que, d'alguna manera, aquell espectacle va representar una sortida de l'armari per a ella. També ha comentat que creu que és una privilegiada perquè com a artista ho té més fàcil que altres persones que també pateixen trastorns mentals. D'alguna manera, ella, a través de la música, els hi fa d'altaveu; i això

és una bona via per impulsar la desestigmatització dels trastorns mentals. Valoro moltíssim els artistes que consideren l'art com una eina per transformar la societat.

Ah, i saps què? L'última cosa que ha comentat al final de l'entrevista m'ha semblat molt encertada! Ha dit que cal que dinamitem els espais per tenir referents diferents dels de sempre. Ha assegurat que de talent de dones músiques n'hi ha a vessar, el que passa és que els hi falten oportunitats i han de superar més entrebancs. La Clara ha explicat que sembla que les dones artistes hagin de demostrar la seva vàlua, a diferència dels homes, que no els hi cal perquè diu que és més fàcil que puguin gaudir de tota la legitimitat. Ostres, em costa tant de creure que encara ens calgui enderrocar aquests murs...! És una situació que cal que capgirem.

pista 5

1. àlgid
2. àrab
3. fílòleg
4. ràpid
5. amarg
6. verb
7. llarg
8. club
9. lúcid
10. diàleg

pista 6

cec - ceguesa
llop - lloba
salut - saludable
grup - grupal
net - netedat
buit - buidar
tímid - tímidesa
càstig - castigar
destorb - destorbar
profund - profunditat
amarg - amargor

pista 7

1. els artistes
2. els reconeixements
3. els sentiments
4. els genis
5. els hi atorguen

UNITAT 2

pista 8

Aquesta és una de les darreres obres de SOMA, plasma da en una façana d'un edifici abandonat de sa Gerreria, a Palma, i que forma part del mapa urbà que està impulsant l'Ajuntament.

Vaig fer-lo fa poc, *bueno**, representa *algo** que està ara en els mitjans de comunicació tots els *dies**, que és el drama del refugiat, que estan intentant arribar a Europa i no se'ls deixa. I, evidentment, qui més pateix són les criatures. Volia utilitzar el símbol del xupló com a símbol de la infantesa, i la peixera com a representació de la Mediterrània, que és un poc aquesta peixera que s'ha tornat, no?

SOMA és un reconegut artista urbà que fa anys ja que utilitza les parets degradades del centre per expressar-se.

Normalment sempre hi ha un contingut crític darrere les meues obres, però sempre he intentat jugar amb la contradicció, amb l'humor, amb el contrasentit; intentant mesclar imatges que en principi són antagoniques. Bé, en principi, jo el que cerque són llocs degradats. En primer lloc *per a que** no m'arribi cap tipus de denúncia; i en segon lloc perquè trobe que, *bueno**, són espais on m'agrada fer intervencions, primera per la textura, a nivell estètic, i segona perquè crec que és donar-li una segona vida a un espai que està mort.

Ara totes les seves obres i les d'altres artistes es trobaran catalogades en la ruta que ha posat en marxa el consistori per donar visibilitat a aquest tipus d'expressions artístiques.

Des de l'àrea de joventut, el que volem precisament és promoure, impulsar l'art urbà a Palma. Que la gent pugui visitar una ruta per la ciutat i que el jovent s'animi. Per una banda, creiem que l'art urbà fa comunitat, crea barri, fa ciutat, conscienciant, sensibilitzant, no per la via de la repressió de ningú, sinó ans al contrari, volem incentivar que es faci art urbà i diferenciar-ho clarament d'allò que destrueix el nostre patrimoni i que destrueix també la convivència de les persones en els barris.

L'objectiu del projecte també és el de diferenciar entre el que és art urbà i el vandalisme.

Nosaltres no podem, evidentment, decidir què és art i què no, però sí (que) hi ha coses que són importants. Per exemple, on es fa la pintada. Una pintada que està* a un lloc, que s'ha acordat amb, diria, el propietari de les parets, dels murs; per altra banda, que no destrueixi patrimoni cultural, patrimoni de la ciutat, patrimoni privat; després, el contingut de la pintada, que no siguin missatges d'odi, sinó que pot ser, moltes vegades, tenir un contingut social; a més, que no sigui en llocs on impliqui un risc per a les persones que fan les pintades —que això és molt important també per a nosaltres.

Aquest altre el trobem al pati, al casal de joves Migjorn, a la barriada de Rafal. El dibuix és obra de Tembo, un grup de quatre joves dissenyadors que valoren molt positivament la iniciativa.

Bé, aquest grafit el vàrem fer per al Dia de la Dona, que va ser el dia 8 de març, i res, va ser com una poesia visual per a la dona. Fa poc que hem començat i que ja estigui* a la ruta significa moltíssim per a nosaltres. És un plaer que sa gent pugui observar sa nostra obra i contemplar —perquè va ser molta feina—, i que pugui, també, visualitzar aquesta poesia. I que se faci una ruta fa que se valori més *lo** que seria s'art urbà i donar prestigi a ses persones que... als artistes.

Fins ara s'havia perseguit, amb l'ordenança aquesta de civisme, ara sembla que s'ha derogat... Trobe que anem molt endarrerits respecte a altres ciutats on s'hi fan aquests tipus de creacions de manera oberta i *n'hi ha** moltes facilitats a l'hora de fer aquestes obres, sobretot en el gran format. A tots ens agradaria pintar a plena llum del dia i a cara descoberta, i de moment, *bueno**, n'hi ha que ens atrevim més, altres menys, però sempre és difícil. I jo crec que la manera de donar-li prestigi o suport institucional és intentar que es veja com qualsevol altre tipus de creació cultural.

De moment formen part de la ruta una cinquantena de grafitis que decoren la ciutat, però es pretén que sigui un projecte en constant evolució, i que sigui la mateixa ciutadania o els artistes que proposin incloure noves intervencions a la ruta.

Que és possible que no estigui acabat, que sigui un procés, un projecte constantment obert, i es penjarà o, de fet, està penjat la primera passa al web del Palma Jove, allà hi ha un mapa on es recullen les distintes obres trobades per la ciutat i suggerim, fem un suggeriment d'una ruta, perquè la gent la pugui visitar.

* En català estàndard aquests mots o estructures tenen una forma diferent: bé; això / el; cada dia; perquè / per tal que; és; sigui; el; hi ha; bé

pista 9

1. joc
2. xoc
3. lloc
4. gec
5. llec
6. xec
7. llebrer
8. gel
9. xalet
10. jaç
11. xic
12. giga
13. lliga
14. xuclet
15. jupa

pista 10

1. Tembo és un grup de quatre joves dissenyadors.
2. El llenç és la façana de l'edifici.
3. A tots ens agradaria pintar a plena llum del dia i a cara descoberta.
4. Des de l'àrea de joventut promouen l'art urbà.
5. És un plaer que la gent pugui observar la nostra obra.
6. És un projecte que es penjarà a la pàgina web.
7. Esperem que el jovent s'animi a participar a l'acte.
8. L'objectiu és donar a conèixer artistes catalans.
9. No es permet pintar a llocs públics.
10. Fan un esbós en llapis abans de pintar la paret.

UNITAT 3

pista 11

La mestra, de Zoo.

pista 12

Segons diversos estudis, al voltant del 40% de la població laboral catalana té feines precàries, és a dir, temporals, inestables, poc remunerades i sovint combinades amb l'atur. Hi ha la tesi que s'està formant una nova classe social despulada de molts drets que fins ara eren indiscutibles: el precariat. La Carla Bosch és arquitecta tècnica i té vint-i-nou anys. Va acabar la seva carrera fa quatre anys i des d'aleshores no ha pogut treballar en el seu sector. Hola, Carla. Confies que hi haurà una recuperació econòmica que propiciarà la creació de llocs de treball qualificats i més ben remunerats que els que hi ha actualment?

Sincerament, no ho veig gens clar. Quan vaig començar la carrera estàvem en plena bombolla immobiliària. Hi havia moltíssima feina i tot eren promeses. I al final, vaig acabar la carrera i em vaig trobar que el que fins ara havien sigut feines estacionals que feia de tant en tant per poder-me pagar els estudis o les despeses, s'havien convertit en la meva vida.

Quines són aquestes feines estacionals que comentes, ens en pots posar algun exemple?

Doncs mira, he treballat de venedora de mobles, de caixera, de reposadora en un supermercat, de transportista, de telefonista...

En totes aquestes feines que comentes, et van fer un contracte laboral?

En la majoria, no.

I consideres que el salari que et pagaven s'adeia amb la feina que feies?

Et posaré un exemple i s'entendrà millor la meva resposta. Els últims dos anys he treballat en una pizzeria on cobrava tres euros i mig l'hora amb un plus de trenta cèntims per nocturnitat. Hem arribat a un punt en què s'ha normalitzat l'esclavisme i has d'acceptar qualsevol cosa a qualsevol preu perquè no tens feina i hi ha deu mil persones més darrere teu que volen la teva feina. No pots negociar absolutament res.

Com ha afectat la teva vida, aquesta situació laboral?

Aquests últims anys he tingut molts canvis a la meua vida, fins i tot m'he apuntat a meditació. Dos mesos enrere tenia una parella, un pis, una feina i de cop i volta tot això se'n va anar en orris. Em vaig quedar sense feina, sense pis, sense independència i vaig haver de tornar a casa dels meus pares.

Què són els cursos de «Find your talent»?

Són uns cursos per a universitaris que fa per tot Catalunya el Human Talent Institut, que ajuda els joves a descobrir el seu talent i a aplicar-lo per trobar feina. Els cursos duren quatre hores i combinen conferències d'experts, tallers en grup i entrevistes individuals amb professionals dels recursos humans.

I què has après en aquests cursos?

Moltes coses que no crec que em serveixin a la vida real. Jo crec que aquests cursos només et mostren la cara positiva. Perquè aquest institut és una fundació d'una multinacional de treball temporal, que té les condicions laborals que té.

Moltes gràcies per la teva sinceritat. Esperem que aquesta situació reverteixi i persones com tu, que heu dedicat uns quants anys de la vostra vida a formar-vos, pugueu tenir un lloc de treball qualificat amb un salari que s'hi adigui. Que no sigui només un somni sinó una realitat. Ha estat un plaer conversar amb tu.

Moltes gràcies per donar veu a gent com jo i ajudar-nos a fer visible una realitat que moltes vegades no es veu i és molt important que es conegui.

pista 13

Hola, em dic Arnau Coll, tinc 28 anys i soc de Santa Coloma de Gramenet. Aquest vídeo recopila la meva trajectòria professional i educativa com a administratiu comptable.

Soc tècnic superior d'Administració i Finances des de fa 5 anys, i tinc més de 3 anys d'experiència a Pamsa, una empresa editorial en la qual he fet tasques d'administració i comptabilitat com ara gestió de subvencions o control i planificació comptables. A més, mantenien relació amb les entitats i institucions col·laboradores gestionant documentació, pagaments o l'organització de viatges internacionals. Durant els estudis vaig fer diversos cursos i seminaris de màrqueting, finances i comptabilitat, i no fa gaire he començat una formació específica en informàtica, per ampliar els meus coneixements sobre el sector, i també vaig a classes d'anglès perquè vull examinar-me del nivell C2.

Pel que fa a mi, em considero una persona responsable, organitzada i exigent. Quan em marco un objectiu, aconseguixo assolir-lo. Crec que encaixo molt bé en el perfil de la seva empresa, ja que compartim objectius i penso que puc aportar noves perspectives. Per això els agraeixo molt la seva atenció i els deixo les meves dades de contacte al final del vídeo.

Hola, el meu nom és Sara Bondia, tinc 24 anys i soc de Blanes. Fa un parell de mesos que he acabat Educació i Integració Social. Tot i que en un principi volia estudiar Educació Infantil, els meus pares van insistir perquè estudiés Educació i Integració Social, i estic molt contenta d'haver-los fet cas.

Pel que fa a la meva experiència, es limita a la col·laboració amb diferents associacions i ONG, on encara soc voluntària. Tot i això, en aquests contextos he pogut adquirir experiència fent diverses tasques de valoració, coordinació i supervisió d'activitats lúdiques i educatives. També he dissenyat i avaluat plans socials individualitzats per a un casal d'estiu. Vull destacar que la feina al casal també ha estat com a voluntària i ha estat molt enriquidora, per això no em faria res col·laborar-hi un altre cop.

Busco una feina que em permeti posar en pràctica els meus coneixements. D'una banda, vull destacar la meua capacitat de comunicació, empatia i compromís —ap-

tituds que considero molt rellevants per a aquest sector. En poques paraules, soc una persona treballadora i aprenc molt de pressa. De l'altra, tinc total disponibilitat i flexibilitat geogràfica.

Si creus que puc encaixar en el teu projecte o empresa, no dubtis a contactar amb mi. Gràcies per la teua atenció.

pista 14

1. AMPA: ampa
2. DNI: de, ena, i
3. IVA: iva
4. NBA: ena, be, a
5. PAU: pau
6. PIME: pime
7. SA: essa, a
8. ESO: eso
9. IRPF: i, erra, pe, efa
10. NIE: nie

pista 15

1. l'AMPA
2. el DNI
3. l'IVA
4. l'NBA
5. les PAU
6. la PIME
7. la UB
8. l'ESO
9. l'IRPF
10. el NIE

pista 16

1. la universitat
2. la informació
3. l'institut
4. la unitat
5. la indemnització
6. la impaciència

UNITAT 4

pista 17

Obres la boca i tanques els ulls. Quan amaneixes, fregeixes o bulls, passen coses molt grosses. Plàstic, CO₂, merda, bosses. Obres la boca i tanques els ulls.

Has de saber que molt del que *engulls** té conseqüències brutals. Desforestació, pol·lució, escalfament global. I la fam creix, i la desigualtat. I la Terra pateix i seguim fent el mateix. I no aprenem que quan mengem, ho devorem tot, tot, tot, tot. Ho veus? Encara no? T'ho explico millor. No cal ser Ferran Adrià, no cal donar un cop d'estat ni fer-se vegetarià. Sols cal que et centris en el

teu plat. Tens tres àpats a diari per dir als productors que volem canviar els hàbits alimentaris. Aquesta és la millor forma de lluita. Obre la boca i crida. Obre la boca i crida.

Endavant criatures meves, soc la Terra i us vull acompanyar en aquesta guerra. Aquí tens la recepta: més eco, més fresc, més producte local, menys envasos, menys ultraprocessats, menys proteïna animal (a menys que siguis un esquimal). Obre la boca i obre els ulls. Es tanca el cercle, mira si és just i perfecte. Si tu et cuides així, en realitat, em cuides a mi. Menja, actua, impacta.

És l'únic camí.

És l'únic camí.

*En català estàndard aquest mot és: engoleixes

pista 18

Consumir i comprar són dos actes que tenen una repercussió directa en el nostre benestar i en el benestar del planeta on vivim. Segons el Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient, cada any es llencen i desaprofiten al món 931 milions de tones d'aliments. Per parlar de consum responsable i salut, he quedat amb una de les millors especialistes: la Marta Sunyer. Hola, Marta, benvinguda. Deixa'm començar per un parell de preguntes que es fa molta gent: Què és la sobirania alimentària i per què és tan important?

Doncs mira, la sobirania alimentària, teòricament, és el dret que tenen els pobles a determinar les polítiques agrícoles i alimentàries que els afecten. És molt important perquè implica que nosaltres, com a consumidors, podem decidir què mengem. Significa tenir dret i accés a la terra, als recursos naturals, a poder alimentar-se de forma sana i saludable amb aliments lliures de transgènics, etc.

Creus que existeix la sobirania alimentària?

Per desgràcia, actualment no existeix —per dir-ho d'alguna manera—, perquè sovint qui acaba decidint allò que mengem no som nosaltres, sinó que són unes quantes empreses que controlen el model agroalimentari.

En un dels teus últims articles afirmaves que «el capitalisme es vesteix de verd». Què significa exactament que el capitalisme es vesteix de verd?

Doncs que les multinacionals no dubten a vestir-se de verd per seguir fent negoci. Són empreses que ens ofereixen opcions ecològiques i, al mateix temps, ens venen aliments elaborats sense tenir en compte ni la qualitat dels ingredients ni el respecte pel medi ambient. El gran problema que tenim és que l'agricultura i l'alimentació s'han convertit en un negoci i això fa que els interessos econòmics s'avantposin a les necessitats alimentàries de les persones.

I com creus que es pot trencar aquesta dinàmica?

El primer que hem de fer és ser conscients que el que consumim té un impacte en diferents sectors. D'una banda, té un impacte en el medi ambient. No és el mateix consumir productes locals que productes que venen de l'altra punta del món; ni comprar en l'àmbit local o a un determinat pagès que comprar a una gran distribuïdora. Comprar a països llunyans contribueix al canvi

climàtic i afecta l'economia local. I de l'altra, té un impacte negatiu en la nostra salut. El que mengem té conseqüències en la nostra salut. Menjar és molt més que nodrir-se. Menjar és un acte polític. Ens cal promoció d'una alimentació conscient. Menjar bé vol dir menjar una sèrie d'aliments que em suposin un benefici per a la meua salut i que siguin aliments de qualitat, però també menjar bé vol dir que aquests aliments no tinguin un impacte ni en el medi ambient ni en la comunitat.

I quins canvis podríem fer aquí a Catalunya per millorar aquesta situació?

Doncs calen canvis en les polítiques públiques: cal que els pagesos i tota aquella gent que vol tornar al camp tinguin accés a la terra, i cal també un model d'agricultura i alimentació que pugui ser molt més diversificat. A Catalunya tenim, per exemple, un gran problema amb el monocultiu del porc. D'una banda, per la contaminació dels aqüífers, i de l'altra, perquè els treballadors d'aquest sector tenen unes condicions laborals molt precàries. Aleshores, cal repensar el model de producció d'aliments perquè pugui satisfer les necessitats alimentàries de la població en l'àmbit local i no pensar tant en un model agroalimentari per a l'exportació.

Tu creus que la coherència absoluta és possible?

Bé, la coherència absoluta no existeix. Jo crec que es tracta de ser crítics amb relació al consum que fem dels aliments, ser conscients que el nostre consum té un impacte social i ambiental, i en funció de les nostres possibilitats i dels nostres interessos optar per una via o per una altra. Hi haurà alguna persona que consumirà un producte ecològic, local, però tindrà els diners en un gran banc, i hi haurà qui optarà per la banca ètica, però anirà a comprar els aliments d'importació al súper.

És cert el mite que menjar sa és car? Què en penses?

Bé, d'una banda et diria que sí. Per exemple, si volem cuinar un brou a l'hivern o un gaspatxo a l'estiu, ens sortirà més car comprar la verdura i fer-nos nosaltres el gaspatxo o la sopa que no pas si anem a un supermercat i comprem el producte ja elaborat. Però, d'altra banda, voler estalviar diners també té un impacte en la nostra salut i en el nostre benestar. I potser pensem inicialment que aquest producte convencional és més econòmic, però, quants diners m'hauré de gastar per posar a lloc la meua salut si menjo productes d'una qualitat dubtosa?

Marta, si volem començar a fer un consum més sostenible, què podem fer? Dona'ns uns quants consells pràctics.

Si parlem de consum alimentari, ens hem de preguntar d'on ve allò que mengem; anar a comprar, doncs, en un indret on ens puguin informar d'una manera adequada de l'origen i la qualitat dels productes que venen. Crec que és molt important ser conscients que, darrere d'allò que mengem, hi ha una altra realitat que sovint no veiem a primera vista. I preguntar-nos per aquesta realitat crec que és un element que ens permet començar a canviar les coses. I això no vol dir que hàgim d'anar amb una lupa al supermercat, però sí que és important tenir una consciència crítica perquè ens ajudarà segurament a tenir un consum molt més conscient i permetrà fer un canvi social.

pista 19

1. desglaç
2. desertificació
3. escalfament
4. desapareguda
5. ultraprocessat
6. residu
7. emissió
8. ozó
9. Amazones
10. encapçalar
11. anàlisi
12. col·lisió
13. medusa
14. països
15. tesi
16. paisatge
17. analitzar
18. anàlisi
19. dotze
20. irreversible
21. dessalinització
22. dissoldre
23. precisió
24. oscil·lar
25. tros
26. cicló
27. raça
28. comerç
29. endinsar
30. enfonsar

pista 20

1. Com menys guanyava, més gastava!
2. Fa més fred enguany que no pas l'any passat!
3. L'àvia s'estima més passar els estius al poble que a la ciutat.
4. Hi ha més pol·lució al teu barri que no pas al meu!

UNITAT 5**pista 21**

Darrere de cada símbol i logotip s'hi amaga una identitat visual, una manera de veure una marca, que és la manera de fer-la única i identificable arreu. Però... com podríem definir la identitat visual? Avui en parlarem amb la dissenyadora de Sitges Carme Bastida. Bon dia i benvinguda al programa *Quan s'encén la bombeta!* Quina definició podríem fer de la identitat visual?

Hola i gràcies per convidar-me. Quina definició podríem fer de la identitat visual? Bona pregunta. Podríem dir que és com es visualitza un projecte, com la gent el

reconeix, hi connecta a través dels seus trets visuals, és a dir, els colors, la tipografia...

I quins són els elements que apareixen en la identitat visual?

Doncs un dels més essencials és el símbol, que és el dibuix. D'alguna manera és el que fa present allò invisible. Després hi ha el logotip, que són les lletres, la composició tipogràfica. I finalment hi ha la marca, que és bàsicament la combinació del símbol i del logotip.

I on és la clau de l'èxit? Què és el que fa que una marca sigui memorable?

Un tema molt interessant. La senzillesa de la imatge i alhora la capacitat de crear un joc visual amb l'espectador; és a dir: la persona ha de completar la imatge. Si un projecte aconsegueix això, aleshores, tothom se'n recorda.

Tu et dediques al disseny de logotips, oi?

M'hi dedico des de fa molts anys i treballo molt amb companys dissenyadors d'altres països.

Doncs com que te n'has atipat, de dissenyar logotips, et proposo un joc: te n'ensenyaré alguns i has d'endevinar de quin projecte es tracta. T'animes a intentar-ho?

I tant que m'hi animo!

Molt bé, el primer és aquest que té quatre rodones ovalades.

Ah! És el del Palau de la Música! No me n'oblidaré mai. Vaig sentir una vegada com el dissenyador que el va crear, en Claret Serrahima, explicava que s'havia inspirat en la forma arrodonida que tenien molts dels instruments i també en la cúpula que hi ha al capdamunt del Palau. Si no em falla la memòria, crec que els quatre cercles representen una partitura amb quatre notes blanques.

Sí, justa la fusta! De fet, estic ben segur que, d'això, els músics se n'adonaran ben ràpidament! Passem a aquest altre en què hi ha una mena de lletra ce.

Aquest també el reconec; la ce és la ce de cultura, i representa gràficament l'escenari tradicional de les activitats de l'Institut Valencià de Cultura. Per donar un caràcter adequat a la marca, es va definir per a la tipografia l'ús del blanc i negre i d'una font clara i directa. El resultat és el d'un disseny senzill però potent. Sempre em miro molt la tipografia i els colors.

I què me'n dius ara d'aquest altre, format per quatre bandes de colors diferents?

Doncs no n'estic gaire segura, necessitaré alguna pista...

I si et dic que representa un territori o territoris? Pensa-hi bé.

Ah! Quatre en concret, oi? Si fos així, podrien ser les quatre illes: Menorca, Mallorca, Eivissa i Formentera.

Sí, exacte! Fixa't que els colors estan basats en tons naturals que evoquen el Mediterrani: el blau i el verd. El vermell podria associar-se amb la posta de sol, oi?

Sí, crec que s'hi associaria! I el groc potser representaria la calidesa solar o el color terrós de la pedra marès, tret identitari de les illes.

Sí, ben vist! I ja per acabar, mirem-nos l'últim, en què hi diu Jamboree.

Aquest me'l conec molt bé, tot i que ara hi ha una altra versió, crec. Saps per què hi estic tan familiaritzada, amb aquest logotip? Perquè passo sovint per davant del local de jazz Jamboree. De fet, jo diria que hi passo cada dia dues o tres vegades per anar de casa al metro. Em fa la sensació que la disposició de les lletres imita el so que surt d'un instrument com ara el saxo. Com ho veus, tu?

Escolta, ara que ho dius... tens raó! Doncs mira, ja els tenim tots ben resolt! Moltes gràcies per haver col·laborat amb nosaltres en el programa d'avui dedicat a la identitat visual!

A vosaltres. A reveure!

pista 22

1. suggerir
2. accedir
3. enginyaren
4. elements
5. construcció
6. col·leccions
7. creació
8. addicional
9. hipòtesi
10. aconseguir
11. adduir
12. registres
13. farcir
14. associaria
15. elecció
16. disseny
17. col·laborar
18. agenda
19. adornar
20. addicció
21. tradicional

pista 23

1. Em sembla que sí que hi fa les coses, de mala gana!
2. Hi van sempre, de bracet.
3. No hi aniràs mai més, de bòlit.
4. S'hi ha interessat sempre, en la tipografia i els colors.
5. Te n'has fet un fart, de dissenyar campanyes publicitàries!
6. Se'n recorda sempre, del logotip del Palau.
7. Hi té la mà trencada, a dissenyar cartells.

UNITAT 6

pista 24

I ara arriba el torn de la secció que tant ens agrada. Cada setmana parlem amb persones que, a través dels llibres i de les pel·lícules, ens proposen de viatjar a un ra-

conet d'aquest país. Aquesta setmana escoltem la Laia Beà, que ens convida a seure al sofà i agafar un llibre i el comandament del televisor per viatjar. Bon dia, Laia! A on ens faràs viatjar avui?

Bon dia. Heu estat mai a les terres de Ponent, a l'oest de Catalunya, al límit de la província de Lleida amb l'Aragó? Allà on es pon el sol, s'hi amaguen un poble i un territori pràcticament desconeguts, amb una realitat territorial, social i humana que han estat bellament descrites en una novel·la i una pel·lícula recents.

Comencem per la novel·la. Quina és?

Doncs *La pell de la frontera*, que és un relat de l'escriptor Francesc Serés. *La pell de la frontera* és una fotografia de la Franja de Ponent; una fotografia d'una terra que ha acollit diferents onades de migració en els darrers anys.

I què creus que fa tan especial aquesta novel·la?

Doncs bé, hi ha diverses coses que la fan especial. Serés, que coneix l'indret perquè hi va néixer i créixer, recorre el territori a peu i retrata, des d'una proximitat i materialitat lloables, el canvi de paisatge humà. A causa de la globalització, a partir de l'any 2000, en aquesta zona van arribar-hi persones d'altres indrets, que s'hi establiren per treballar durant la temporada de la collita de fruita.

Serés fa un retrat de la realitat de les terres de Ponent des d'una òptica molt especial, oi?

Exacte. L'autor de Saidí grata, escarbota i recompon tant episodis que es produeixen per primera vegada en aquesta conjuntura com històries que desapareixeran indefectiblement amb el pas del temps. Un dels components clau de la narrativa de Serés —i aquí retorno al fil de les coses que fan especial la novel·la— és que dona veu a un espai de perifèria, allunyat del focus mediàtic. La perspectiva que adopta li permet qüestionar tot allò que normalment trobem a les històries que constitueixen el nostre centre d'atenció. Serés explora els canvis socials i culturals que emergeixen en el punt d'encontre entre dues comunitats: la tradicional o autòctona i la dels nousvinguts. De fet, el mateix Serés afirma que la comunitat dels nousvinguts és, en realitat, molt heterogènia i que és comunitat en tant que «allò altre».

I com descriu l'autor aquest encontre de cultures fruit dels moviments migratoris?

Per a Francesc Serés, la trobada entre comunitats comporta la descoberta de l'altre i la reflexió sobre la identitat pròpia.

I Serés converteix en matèria literària aquest descobriment de l'altre i aquesta reflexió sobre un mateix?

Sí. I reflecteix aquest procés subratllant el mecanisme del contrast. El que fem és observar l'altre i comparar-nos-hi. Així, per a Serés, la diferència que detectem en parlar de l'altre ens mostra que hi ha països en què les condicions vitals són molt més difícils que en el nostre lloc d'origen. Això, al capdavant, ens ensenya tantes coses sobre l'altre com sobre un mateix. El contrast reflexiu és un mirall que genera la gran pregunta de l'antropologia moderna: *Què passaria si jo fos un altre? I si vingués d'un altre país? I si tingués una altra orientació sexual?* És així com Francesc Serés construeix un relat per posar-se a la pell de l'altre sense usurpar-li la veu.

Una reflexió molt interessant. I ara parla'm de la pel·lícula. Quina pel·lícula ens recomanes per entendre millor les terres de Ponent?

La pel·lícula *Alcarràs*, de Carla Simón. Es tracta d'un retrat extraordinari d'una família i d'una manera molt concreta de viure la relació amb la terra.

Què explica exactament la pel·lícula?

La directora, que s'inspira en la realitat del poble on estu-uejava, explica les vides d'aquells qui es dediquen al cultiu d'arbres fruiters —de préssecs i de nectarines— de manera artesanal. Ho fa des de la sensibilitat talentosa que caracteritza les seves descripcions familiars. Simón adopta la perspectiva coral d'una família integrada per generacions diferents —i, per tant, molt heterogènies— que després d'anys de cultivar uns camps que els havien estat cedits i que no els pertanyien, els han d'abandonar perquè el nou propietari hi vol posar plaques solars. És un relat, mai més ben dit, sobre un desterrament inevitable.

Aquest seria, doncs, el punt d'inflexió que articula la trama de la pel·lícula?

Sí. Els fets que relata Simón succeeixen en el moment previ al declivi de la història d'una família i d'una manera de fer i viure. Els protagonistes de la pel·lícula saben que les sagues familiars al món de la pagesia —un dels oficis més antics de la humanitat— van a la baixa per culpa de la minva dels preus dels productes. Tots saben que aquesta serà la seva darrera collita de préssecs, i és en aquest moment d'inflexió i de màxima tensió que els membres de la família protagonista teixeixen complicitats i, alhora, experimenten tensions. «Viuen en un món que s'acaba», afirma la directora catalana. Per això, afegeix Simón, «molts agricultors fan el pas de convèncer els seus descendents de no continuar amb els negocis familiars, malgrat la passió que els despertí aquest món». Aquesta absència de futur i la incertesa viscuda col·lectivament sobre el canvi de la terra en un temps de crisi susciten en els personatges una pregunta indefugible: qui esdevindran quan siguin forçats a marxar de les seves terres?

Doncs, amb aquesta pregunta tan profunda, acabarem l'entrevista d'avui. Moltes gràcies per les teves paraules, Laia.

Ha estat un plaer. Gràcies a vosaltres.

pista 25

1. Fent-ho com et dic, ho entendràs millor.
2. Han arribat demanant explicacions.
3. Vam fer l'excursió anant per la ruta més llarga.
4. He vist la Maria a la botiga comprant-hi.
5. Veient-ho així, potser sí que tens raó.
6. Conduint el teu pare, no ens marejarem.
7. Agafant-ho d'aquesta manera, no et cremaràs.
8. Qui vols que et senti, parlant així de baix?
9. Jugant-hi tu, guanyarem el partit.
10. Tu ves entretenant-lo, que nosaltres arribarem aviat.

pista 26

1. L'excursió deu haver estat molt bé.
2. Vós escriviu el llibre a mà? Per l'amor de Déu!
3. Ha vingut pel carrer més estret.
4. Ell sí que vol conèixer món.
5. Té, queda-te'l tu perquè no sé què fer-ne.
6. L'aigua dolça es distribueix per tot el sòl de l'àrea.
7. Els cavalls de pèl negre de la zona són salvatges.
8. L'ús que facis dels teus béns no és cosa meva.

UNITAT 7

pista 27

Lectura de poemes.

pista 28

Avui ens acompanya l'il·lustrador Pep Brocal, que ens respondrà algunes preguntes.

Pep Brocal és llicenciat en Belles Arts i va iniciar la seva carrera en el món del còmic a la dècada dels 80. A banda de publicar nombrosos còmics i novel·les gràfiques, ha il·lustrat més de 60 llibres infantils i juvenils i també és l'il·lustrador de la col·lecció *A Punt*. La seva trajectòria ha estat reconeguda amb el primer Premi ARA de còmic en català i el premi de l'Associació del Còmic a la millor obra nacional amb *Inframundo*. A més, fa serigrafia, xilografia i és professor d'il·lustració.

Quin creus que és el paper de l'humor a la teva vida? I quina funció té?

L'humor em sembla una eina fonamental en el dia a dia, com una manera, si no la millor, d'encarar qualsevol circumstància personal, ja sigui positiva o negativa. El riure és un dels trets fonamentals de la intel·ligència que ens fa humans i, com a tal, poder riure de gairebé tot em sembla un exercici de saviesa, difícil i molt necessari. Quan dic gairebé tot, sé que obro un meló de difícil definició, i és que aquest debat porta cua. On són els límits de l'humor? N'hi ha? N'hi ha d'haver? Podem riure de tot? Bé, com dic, aquest és un tema inacabable i controvertit. A banda, no sempre l'humor s'identifica amb el riure, això també és veritat, hi ha la sàtira, la ironia, l'humor fi, l'humor negre, el grotesc, la caricatura, etc.

Deu ser difícil traslladar l'humor a la vinyeta, o com a mínim a mi m'ho sembla. Com t'ho fas? Quin és el procediment o el procés que segueixes?

Ben cert, és força difícil traslladar l'humor a qualsevol disciplina artística: teatre, cinema, literatura, etc., i, efectivament, també és complicat portar-lo al terreny del còmic, que és una manera com una altra d'explicar històries. De fet crec que és més complicat explicar una història amb humor que sense i, en canvi, paradoxalment s'ha considerat sempre la comèdia una mica per sota del drama. Aquests que fan riure no ens els prendrem seriosament, oi? I, com dic, és rient rient que es diuen les veritats. En el meu cas crec que quan faig un còmic no puc evitar que traspuï aquest humor que forma part de la meua manera de veure les coses, els per-

sonatges, la realitat. Més aviat crec que si em proposo narrar un drama, he de procurar tancar a consciència l'aixeta de l'humor per no resultar graciós si no toca. De vegades el gag surt sol, com si tingués vida pròpia. I de vegades, en canvi, quan el busques no hi ha manera!

Creus que l'humor és universal o a cada lloc té unes característiques particulars?

L'humor és un tret cultural que varia segons el lloc, el país, la història, els costums i el caràcter de les persones o dels pobles. Com la gastronomia, ens defineix millor que no ens pensem. Sense afany de generalitzar, es diu que als d'aquest país ens perd l'humor escatològic, vergonyós, blanc, fi i sicalíptic, o sigui de pit i cuixa; i al mateix temps, un humor que sovint voreja la ironia i que, de vegades, arriba al sarcasme. I en canvi l'humor gruixut ens sembla inadequat i barroer.

A vegades parlem de novel·la gràfica, de còmic, de tires còmiques o de vinyetes, ens pots aclarir la diferència?

El que entenem per còmic és aquest híbrid de dibuix i narració que ens és força difícil de definir, ja que hi ha moltíssimes formes d'expressió dins del còmic i no totes han estat explorades encara. En principi i per simplificar, còmic és una narració a partir de dibuixos seriatos o seqüenciats, el que entenem per vinyetes. L'un rere l'altre, per entendre'ns. I fixa't que no parlo de text, perquè el text escrit pot ser-hi present o no, en una narració. El que sí que sempre hi trobarem és alguna mena de dibuix. Una tira còmica, per exemple, és una de les moltes aplicacions del còmic, en aquest cas preferentment en la premsa diària, on en una sola tira poden aparèixer una, dues, tres, quatre vinyetes. La definició «novel·la gràfica» neix en un moment donat de la història del còmic en un intent de vestir-lo de caràcter adult, anant alhora a cercar històries i maneres de narrar o de dibuixar que dotin el conjunt d'un prestigi que el conjunt de la societat no li havia reconegut abans.

Com a il·lustrador que combina totes aquestes formes d'expressió, amb quina et sents més còmode?

Com a dibuixant em sento còmode amb qualsevol de les formes d'expressió que es deriven del dibuix. I aquest àmbit no té límits, només els dels recursos, talent i capacitats artístiques pròpies. Personalment no faig distinció entre vinyeta, còmic o novel·la gràfica; a l'hora de dibuixar m'agrada fer servir estratègies pròpies del còmic però també de la il·lustració, del gravat, etc., perquè en definitiva no considero que hi hagi barreres en l'art. I, si n'hi ha, hi són per saltar-les. Com a la vida.

pista 29

Anem per l'Enigmàrius d'avui.

Per quatre punts, denuncieu algú per donar-vos una coça. De sis lletres.

Denuncieu algú per donar-vos una coça de sis lletres. Denuncieu algú per donar-vos una coça de sis lletres. Màrius Serra cada dia fa una proposta d'aquest tipus a Catalunya Ràdio. Té una capacitat lingüística innata, una gran alçada en aquest aspecte, però, a més, l'ha pogut entrenar molt. Què, se us acut el resultat? Jo crec que és...

«Acuseu», em penso que és la resposta al superenigmàrius, tot i que tinc encara algun dubte. Sort que avui tinc aquí l'autor d'aquest enigma. És correcte «acuseu»?

És una paraula correcta, però no resol l'enigma plantejat. Perquè, en què et bases d'això d'«acuseu»?

Amb la «coça», amb el so que s'assembla.

Però fixa't que ja estàs dient «coça», ssss, eh? Una cosa sorda, i «acusar» ja és sonora. La resposta era...

No és aquesta.

Culpeu.

Culpeu!

Per què et penses que deu ser «culpeu»?

Mmm, clar, «culpeu» és la coça, i l'acusos.

Sí senyor. Aquí tenim les dues parts, diem, de la coça.

D'acord.

Tenim un peu que va a impactar contra un cul. De manera que aquí està una mica el joc, en el que en diríem una dissociació, un joc de paraules interior...

La resposta no és mai allò que és més obvi, potser; aquesta és la gràcia.

No, no, mai no és el que sembla. La voluntat de jugar amb el llenguatge és aprofitar els seus diversos nivells de sentit i en aquest cas, també, morfològic.

Exacte, escolta, i com ho fas per aconseguir fer uns mots encruats gairebé cada dia, i plantejar tots aquests enigmes? D'on surt aquesta creativitat?

Cada dia, cada dia des de fa més de divuit anys. Partim sempre de la resposta. És a dir, que fem el procés invers que sol·licitem de qui ho resol. Per exemple, amb aquesta graella que tenim aquí, jo ara puc aprofitar aquesta «c» del «culpeu» i tirar cap avall i et posaré una paraula —que probablement coneixeràs—, paraula «cautela»

Cautela.

Què vol dir cautela?

Precaució o...

Prudència.

Exacte.

Una cosa, ser caut. Molt bé. Però fixa't que per tornar al mateix estil hi ha molts mètodes, eh, del culpeu, aquí també la podem partir en dos, tenim, d'una banda,

El «cau»...

Cau, i què cau?

La tela. Tela.

La tela, no? Llavors, per tant, aquí dius «Ui, aquí tinc alguna cosa!», quan tinc aquesta paraula, i després a partir d'aquí cada *crucigramista* amb el seu estil... Jo deixo volar la imaginació i m'imagino una tela que cau i, per exemple, podria definir: Prudència de la ballarina d'striptease.

Molt bé. Clar, cal pensar bé per trobar...

Ens la imaginem ja, ens la imaginem que cau la tela i tot...

Provem-ne una altra, vinga, quina podríem fer ara?

Molt bé, ara te la plantejaré, si et sembla. Aprofitem aquesta «p» que veig té, un, dos, tres, quatre, cinc, sis. Una paraula de sis i te la definiria com ara: Aquests només treballen quan volen. Comença per «p», eh?

Aquests només treballen quan volen. Polítics?

No, els polítics la saben molt llarga i per tant no hi caben. Són massa llargs per aquí. Fixa't, et puc donar una pista visual?

Mhm.

Cosa que no puc fer mai amb qui està darrere la ràdio o darrere del diari.

Si us plau.

Aquests només treballen quan volen.

Pilots.

Són els pilots. Aquí al que juguem no és pas amb cap element de la pròpia paraula, sinó en el referent de la definició en veure un xoc entre formes del verb «voler» i «volar».

D'acord. Efectes d'aquest joc entre les dues coses.

Aquest «volen» coincideix.

I això podria servir per saber el *coeficient** intel·lectual? Com a prova de *coeficient** intel·lectual?

Sí, podria servir, però no es fa servir.

Per què?

No es fa servir mai per una raó molt molt clara, i és que el llenguatge és un ésser viu i els seus sentits van evolucionant amb la realitat. De manera que, normalment, aquests tests per elaborar, per elaborar totes les grans llistes de *coeficient** intel·lectual són atemporals, pretenen buscar un determinat tipus de domini que sigui incontestable, quan és lògic. Però aquí, diguem que, tu fixa't en la paraula «mòbil», la paraula «mòbil» fa deu anys no volia dir el mateix que ara.

No.

El mateix test ja no et serviria.

Exactament.

Per tant, jo crec que això ho invalida.

Molt bé. Per entrenar la ment, proposem encara un joc més, una paraula més.

Va, sí.

Ara també pels nostres espectadors.

Bé, anem a pensar-hi, una cosa artística, eh? Ja t'avisó.

Bé.

El pintor francès que fila més prim. De set lletres.

Pintor francès que fila més prim. Set lletres. La resposta d'aquí a uns moments al Quèquicom.

Què, ja saps quin era el pintor francès que filava més prim?

No ha estat fàcil, eh!

Mmm, però hi hem arribat veig, eh? Vas bé, vas bé.

Sí, sí, sí, ja l'anem perfilant. Matisse.

Matisse, Matisse.

No ha estat fàcil.

Eren set lletres, però clar, el fet de què filés prim venia de...

D'això d'aquí.

Del matís català, diguem, eh? Que és homòfon, sona igual el cognom d'aquest pintor amb la paraula matís.

Per què has triat la paraula «Matisse» precisament?

Doncs perquè la competència lingüística el que ens permet és augmentar la paleta de colors, ja que tenim aquí un pintor damunt la taula, i per tant matisar molt més el nostre relat de la realitat, no? No hi ha sinònims perfectes. Cada paraula aporta nous territoris, noves superfícies de sentit.

Nous matisos.

Nous matisos.

Per tant, si el llenguatge té tants matisos, podem descriure la realitat amb tota precisió?

Bé, precisió, perfecció són paraules una mica perilloses, és a dir, no hem de tenir ara un atac d'eufòria, per què? Jo ara et posaré una frase que és paradoxal i veuràs que la precisió, igual com la perfecció, no existeixen mai d'una manera total. Mira, jo t'escriuré això...

Ah, sí?

Aquesta...

Aquesta...

«Frassa»...

«Frassa»?

Sí, t'ho dic així una mica xava, eh? Ja t'ho dic ara. Conté tres errors. A veure si els detectes.

Aquesta «frassa» conté tres errors. Aquí n'hi ha un que l'he identificat a la primera.

Molt flagrant, sí?

Sí, aquesta «h».

Home, home claríssim, mira trec el boli vermell.

Perfecte. Queda claríssim.

Quin mal d'ull. Què? Un segon...

Un segon. Una d'aquestes dues esses, a mi em balla.

Quina et fa més ràbia?

Són igual.

Certament «frase» és sonora no pas sorda i per tant n'hi ha d'anar només una. I el tercer?

Aquesta frase conté tres errors. El tercer se m'escapa. Potser és un accent estrany, no veig que en falti cap.

El «contenir» s'escriu així? No és allò compte...

Està tot correcte, doncs...

Jo crec que una ment lògica i de mètode científic com la teva hauria de detectar-ho, eh.

Sí, però ho detecto per la pista que m'has donat abans. És la pista el que... diu «una frase paradoxal» i serà aquest «tres». Serà* aquest «tres».

Per què? Per què aquest tres?

Clar, fixa-t'hi, hem trobat dos errors, però aquí diu «tres». Per tant això no és correcte.

És a dir, els dos primers errors que trobàvem eren gra-

maticals, però a més a més —de tenir una gramàtica i tot plegat— el llenguatge té la perversa virtut de referir-se a la realitat, és a dir, té semàntica, té sentit; i vol dir que és falsa la frase perquè només en conté dos, i no pas tres.

És a dir, podem construir frases que d'alguna forma es neguen a si mateixes o no són coherents amb si mateixes.

Oi tant, perquè fixa't que ara acabem d'entrar una mica en un forat negre, eh, com a la xarxa viària, resulta que si realment —com molt bé has detectat— aquest «tres» és el tercer error de la frase, aleshores la frase ja no és falsa.

Exacte.

És correcta perquè en té tres, però si és correcta, aleshores en torna a tenir dos només perquè això ja no és un error.

Exactament.

I així podríem estar hores i hores, cosa que no farem a aquestes alçades ja de la vida. Però justament això és la paradoxa, aquest forat negre i la incapacitat, diguem, per assolir la perfecció.

Exacte.

El llenguatge és un ésser viu mutant.

En Màrius ens ho ha deixat claríssim, així que només t'haig de dir una cosa més.

A veure... Hehehe.

Fins ara.

Adeu.

*La paraula adequada seria: quocient.

*En català estàndard l'estructura és: Deu ser

pista 30

1. La setmana que ve, a classe, treballarem la glosa mallorquina.
2. El Pi de les Tres Branques és un arbre que simbolitza la unió dels territoris catalans.
3. «La vaca cega» és l'únic poema que em sé de memòria! El vam aprendre a l'escola!
4. Aviat comptabilitzarem tots els adeptes al Paraulògic!
5. Quan ens sorprendràs i recitaràs un poema enfltat a la cadira?
6. La postguerra va ser una època prolífica per a la literatura catalana.

pista 31

1. És quan dormo que hi veig clar.
2. No hi havia a València dos amants com nosaltres.
3. Res no és mesquí ni cap hora és isarda.
4. I el tèrbol atzur de ser tres voltes rebel.
5. Molt he estimat i molt estimo encara.
6. Adeu-siau turons, per sempre adeu-siau!
7. No tinc rellotge ni destí.
8. Jo soc la dona forta de la Santa Escriptura.

UNITAT 8

pista 32

Blai, avui hem llegit aquell text sobre la renda bàsica universal. Recordes que el primer cop que en vam llegir el títol ens va sonar estranyíssim? Doncs es veu que és una proposta per posar fi a la pobresa. Resulta que totes les ajudes que donen ara no serveixen per vèncer la desigualtat social i sembla que ja fa temps que algunes entitats i gent que hi entén busquen altres propostes en aquest sentit. Amb aquesta renda bàsica tindràs un ingrés cada mes sense que hagis de justificar res, t'ho imagines? Però per compensar-ho, s'hauria de fer un canvi bestial pel que fa als impostos. No ho sé... Segons sembla ja ho han fet en alguns països, com Finlàndia i no sé quin més, i sembla que al final la gent és més feliç, tu! A Catalunya van fer una enquesta i resulta que hi ha molta gent que diu que, si tinguessin aquests calés, continuarien treballant igualment. Jo no ho tinc tan clar, eh! I sobre la gent que no treballa, es veu que n'hi ha molts que diuen que continuarien buscant feina encara que tinguessin aquest ingrés extra —ja és ben estrany, ja...—, però també n'hi ha, pocs, que diuen que deixarien de buscar-ne. Lògic, oi? Però això de posar en marxa la renda bàsica pot ser un bon embolic perquè tampoc no ho tenen tan clar i n'hi ha que no s'ho empassen. Hi ha qui diu que seria l'excusa perfecta per als ganduls, a tu t'aniria de conya! Res, que ara els governs ho tenen davant dels nassos i hauran de moure fitxa. Ah, i que si hi estàs interessat, que vagis a l'oficina de treball a reclamar-la ara mateix, però abans truca-hi i demana hora!

pista 33

Els *hackers* també vigilen la multinacional Apple.

Arran del robatori massiu d'arxius guardats al núvol que va patir l'empresa tecnològica Apple a principis d'any, un grup important de *hackers* ha sotmès la companyia a una vigilància intensa.

L'objectiu dels *hackers* era localitzar tots els forats de seguretat de la xarxa informàtica. Segons els resultats obtinguts, els errors en el sistema de seguretat eren greus, cosa que permetia que qualsevol expert en informàtica pogués crear un programa maliciós per propagar-lo per la xarxa i robar, d'aquesta manera, arxius d'empleats i clients. Els responsables de l'empresa han valorat l'esforç fet pels professionals de la seguretat informàtica i els han recompensat amb més de 500.000 dòlars.

Les últimes mesures que ha emprès la multinacional per millorar la protecció de tot el seu sistema de seguretat no han estat exemptes de polèmica. D'una banda, l'empresa ha incorporat al seu equip la coneguda *hacker* Kristen Paget, que anteriorment havia treballat per a Microsoft com a cap *hacker* de seguretat; i, de l'altra, s'estudia incorporar el pirata cibernètic de disset anys conegut com a Winoc perquè ajudi a fer més segur el sistema que ell mateix va aconseguir *hackejar*. En ambdós casos s'estima que el cost de la contractació és molt elevat.

pista 34

1. Vaig anar a fer-me una prova al CAP. L'administratiu em va demanar la targeta sanitària i quan va entrar les meves dades a l'ordinador, em va dir: «Un moment.» Es va aixecar i va desaparèixer. Després d'una estona va tornar i em va dir que l'acompanyés. Em va fer passar a una habitació on em van demanar el DNI perquè, segons les seves dades, jo era mort. Quan van comprovar que el DNI, la targeta sanitària i jo coincidíem, em van donar un certificat en què deia que hi havia hagut un error. Em van explicar que havia d'anar al Registre Civil, demanar el certificat de defunció i demostrar que era ben viu! De moment els he escrit a veure si hi ha algun tràmit més ràpid.

2. Un dels malsons recurrents de la modernitat és trobar-se abocat al laberint de la burocràcia: gestions estrambòtiques; tràmits contradictoris; coes interminables; buits legals; interferències; anar de mostrador en mostrador pensant que, qui sap, potser el laberint no té cap sortida, potser ens hi quedarem atrapats per sempre més, enterats davall muntanyes de paperassa inútil. Idò bé, votar a l'estranger és precisament això: un malson kafkià.

Visc a Brussel·les i vaig sol·licitar la documentació per votar des d'aquí. Avui encara no han arribat les butlletes. Des de l'Oficina del Cens Electoral em diuen que ja estan enviades, però quan consult el sistema de correus belga, em diuen que encara no han sortit de l'Estat espanyol. Les eleccions són d'aquí a tres dies, per tant, les opcions per rebre les butlletes electorals i anar a l'ambaixada a depositar-les són mínimes o nul·les. Són tràmits molt feixucs, i això està passant al cor d'Europa.

3. Aquest darrer mes he hagut de fer diversos tràmits en línia. No soc un *hacker*, però tampoc un analfabet digital. Per fer alguns d'aquests tràmits, primer ho he hagut d'intentar fins a quatre vegades i dedicar-hi hores. El que hauria de ser una cosa senzilla i intuïtiva no ho és gens: hi ha molts tràmits semblants i costa de saber exactament quin és el teu; has d'omplir formularis amb un llenguatge encriptat; les firmes electròniques són diverses; cal saber quin navegador necessites cada vegada; et poden demanar una actualització o que desactivis l'antivirus; els arxius adjunts pesen massa... una bona gimcana! Si hagués pogut fer els tràmits presencialment, hauria acabat abans. Al final acabarem enyorant les cues, les finestretes i la paperassa.

pista 35

Bon dia! Quina situació desconcertant ens vol explicar?

Bon dia! Em vull queixar d'una situació molt ridícula que ens està costant diners i ens està fent perdre el temps. A casa, vam decidir fer un cop de cap i vam comprar un cotxe nou. El vell, que ja té vint-i-dos anys, se'l va quedar durant uns mesos la nostra filla gran, fins que es va espantillar del tot. Vam voler donar-lo de baixa i encara no hem pogut... Ens van indicar que haviem d'anar a un centre autoritzat de desballestament de vehicles, presencialment, és clar. Vam buscar el centre que quedava més a prop de casa nostra, hi vam trucar i ens van dir que hi podíem anar amb tota la paperassa que ens indicaven. La meua filla va demanar festa a la feina per portar-hi el cotxe, però quan va arribar allà, es va endur una bona sorpresa: tot i que no hi havia ni cues ni cap

altre cotxe més, li van dir que no l'atendrien perquè no havia demanat hora. Ella va insistir-hi, els va dir que portava tots els papers que necessitaven per fer el tràmit; li van dir que sí, que tot era correcte, però que hauria hagut de demanar hora. Li van donar un número de telèfon perquè hi truqués i li van dir que, un cop hi hagués trucat, podia tornar. Hi estem trucant contínuament, però no contesta ningú. Hem escrit una queixa a l'empresa per saber què podem fer, però encara no ens han respost i no tenim gaires esperances que ens resolguin el problema.

Reno! És una situació ben absurda. Fem una crida des d'aquest espai: si l'empresa de desballestament ens escolta, facin el favor de contestar a la nostra testimoni.

pista 36

1. hacker
2. harakiri
3. hàndicap
4. hip-hop
5. halar
6. hiperèmia
7. handbol
8. hàmsster
9. haixix
10. hoquei

pista 37

1. Vaig veure tot el partit d'handbol.
2. Vam visitar el barri de Harlem.
3. El hobby que més li agrada és dibuixar.
4. L'hoquei sobre herba és un esport molt complet.
5. No suportó el hip-hop.
6. La hacker que ha contractat l'empresa és catalana.
7. S'ha mort el hàmsster que teníem.
8. En aquesta part del palau hi vivia l'harem.

pista 38

1. pobres
2. pobles
3. malgrat
4. segle
5. segment
6. objecció
7. obra
8. increïble
9. migració
10. reglament

UNITAT 9**pista 39**

Benvinguts al programa *Espai de debat*. Avui tenim amb nosaltres tres persones de generacions diferents per

parlar de la felicitat a les xarxes socials. És una felicitat fingida? És una felicitat real? L'edat distancia els tres convidats i segurament fa que tinguin una concepció diferent d'aquest sentiment, però hi ha una cosa que els uneix: l'ús de les xarxes socials. Donem la benvinguda a l'Enric Climent, electricista jubilat; a la Mariona Verdés, estudiant del Cicle Formatiu de Grau Superior en Màrqueting i Publicitat, i a l'Helena Rius, encarregada d'una botiga de moda. Benvinguts a tots tres.

Abans de donar-vos la paraula, m'agradaria definir el concepte de felicitat, però com que sé que és un concepte prou difícil i no sé si me'n sortiré, us llegiré la definició que en dona el diccionari: «**Felicitat**: Estat de l'ànim plenament satisfet. Allò que ocasiona un estat anímic de plena satisfacció.» Hi ha dos exemples que acompanyen aquesta definició: «*El diner és la seva felicitat. Desitjar riqueses, plaers i altres felicitats.*» Sembla, doncs, que la felicitat s'associa a coses materials i a plaers. Per tant, podem considerar felicitat tot allò que veiem a les xarxes socials? O podem dir també que tot allò que les xarxes socials ens ofereixen ens fa feliços? Comencem el debat amb la persona que té més experiència, si us sembla bé. Enric?

La persona que té més experiència... quin eufemisme! La de més edat, deus voler dir! Tal com jo ho veig, la vida et reessitua constantment, i si tots nosaltres pengem a les xarxes fotos dels instants de felicitat que vivim és perquè tenim ganes de compartir-los. Com molt bé has dit, la felicitat està relacionada amb els plaers. No ho fem pas per exposar-nos o per mostrar als altres que bé que ens ho hem passat i fer-los enveja, sinó que més aviat ho fem per compartir instants de plaer amb els altres. Veure moments en què la gent és feliç o es diverteix transmet felicitat, felicitat de l'autèntica, d'aquella que et crea un estat de satisfacció —com diu el diccionari—, no és pas *postureig* —com en diuen ara.

Mariona, per la cara que fas veig que no hi estàs pas gaire d'acord, amb aquesta visió.

Vejam. És innegable que el plaer pot donar felicitat, com ha comentat el nostre company. De fet, per als hedonistes, la felicitat està molt lligada al plaer, ja sigui del cos o de l'ànima. Però estaràs d'acord amb mi, Enric, que aquesta felicitat produïda pel plaer immediat d'una foto penjada a Instagram, per exemple, és efímera, momentània, no dura gaire.

Perdona que et contradigui, però el plaer es pot anar allargant per mantenir un estat de felicitat al màxim de temps possible. Les xarxes ens donen aquest context i podem anar sumant petits moments de felicitat. Tots els especialistes coincideixen que no podem ser feliços sense els altres. La felicitat necessita una bona xarxa d'afectes, això vol dir relacions familiars, relacions d'amistat, relacions entre coneguts i també relacions sexuals, eh! La felicitat és una emoció bàsica i universal, i com totes les emocions bàsiques i universals és efímera, existeix durant una estona. No sé si m'explico prou bé.

Sí, sí, perfectament. Les xarxes ens donen aquest context, prou que ho sabem! De fet, no dic que no ens facin feliços per un moment, no voldria pas que em mal interpretéssiu, però insisteixo que aquest moment de

felicitat és aparent. No és pas una felicitat elaborada, treballada; és una felicitat superficial i fingida. Volem impressionar persones que no coneixem, i això ens fa feliços? A les xarxes socials has de ser guapo, t'ha d'estimar tothom, has d'anar sempre a festes divertides, t'ho has de passar sempre bé; aquestes expectatives de perfecció provoquen un estat d'angoixa constant que et porta a la infelicitat. És important tenir un control de la pròpia vida, i ser feliç també implica viure moments tristos, de solitud... Aquestes emocions no es veuen a les xarxes socials; les xarxes socials només mostren la cara bonica de viure. Que en seria de fantàstic, que tot fos tan bonic, però la vida real no és pas així!

Si em permeteu...

Prou! Endavant, endavant, Helena.

És molt interessant el que dieu. Però crec que oblideu que la felicitat és una actitud davant la vida. La felicitat la irradiem de dins cap enfora i es concreta en l'amor cap als altres, en el fet de compartir la vida amb les persones per les quals sentim afecte i de les quals rebem estimació. La felicitat t'arriba quan veus que els altres estan bé amb tu i quan tu estàs bé amb els altres. *Do ut des!* Qui dona rep i qui rep dona. És un cercle perfecte.

La millor manera de ser feliç és procurant la felicitat dels altres. És això el que vols dir, Helena?

Exacte! Per això m'agrada quan l'Enric diu que tot el que pengem a les xarxes és per compartir moments de plaer amb els altres i, per tant, per compartir la nostra felicitat amb els altres... Ho trobo meravellós! Et pot fer feliç el cant d'un ocell al matí o l'olor de l'herba mullada per la pluja. A vegades he penjat a les xarxes sortides o postes de sol que m'han fet feliç i que vull compartir per estendre la meua felicitat als altres, perquè si els altres són feliços, jo soc feliç, tu ets feliç, nosaltres som feliços... La felicitat neix d'un i va cap als altres, circula, està en moviment constant. M'enteneu, oi?

Bé, crec que sí...

T'entenc perfectament, Helena! Coincidiràs amb mi, Mariona, que tothom té dret a ser feliç i té el deure de construir la pròpia felicitat. I si compartir moments de la teua vida a les xarxes amb altra gent et dona felicitat, doncs endavant. Cadascú és feliç a la seva manera, oi?

Potser m'has mal interpretat, perquè no he pas dit en cap moment que no tinguem dret a ser feliços. No em vulguis fer dir coses que no he dit, Climent. Prou, ja està bé!

Perdona, perdona, no t'ofenguis, ho he dit de bona fe.

Pau i amor, germans, m'ha semblat veure unes guspines de negativitat que no m'han agradat gens ni mica. No ens podem permetre aquesta negativitat, tal com està el món avui en dia. El que diu la Mariona, que les xarxes socials ens donen una felicitat superficial, per dir-ho amb les seves paraules, és cert. T'entenc, Mariona. Però no passa res si algun dia mostrem la realitat amb algun filtre de més, per fer-la més bonica. Tots sabem que hi és, aquest joc. I no passa res. Potser els joves ho teniu més complicat, perquè amb les xarxes socials us feu una idea equivocada de la felicitat, però la felicitat és això, transmetre moments bonics i sentiments, compartir-los...

No crec que tingui res a veure amb la joventut ni amb l'edat de les persones. Cal tenir criteri i, per això, estic absolutament en contra de l'ús de les xarxes socials com a lloc per trobar la felicitat, perquè tothom s'hi emmiralla i el que hi veu no és real, tot és de fireta, de pa sucats amb oli. I no vull dir que no s'hagin d'utilitzar, sinó que s'utilitzin amb altres finalitats: per feina, per temes culturals, etc. Avui dia sembla com si visqués en una mena de cursa de fons per mostrar la nostra felicitat i el nostre èxit, com si la vida fos un parc d'atraccions, sempre de festa, sempre contents. Ja n'hi ha prou, no? Rasques una mica i veus que no tot és alegria. També vivim moments tensos, tristos, petits fracassos personals, però mostrar aquests moments a les xarxes no suma punts, ens en resta, i molts, en aquesta cursa... Que n'és de trist viure sotmesos a aquesta pressió i a aquestes regles.

M'agrada que introdueixis el concepte de frustració, Mariona, de la por del fracàs, perquè, com dius, sembla que estiguem obligats a fer veure que som molt feliços, que no ens passa mai res dolent. I és així? Enric?

Hi ha persones que expliquen desgràcies o moments tristos a les xarxes. És tan lícit com explicar moments feliços. També és exposar-se, és compartir. Però si tothom hi expliqués només problemes, acabaríem en una vall de llàgrimes.

Una vall de llàgrimes, quina imatge més poètica. Tens tanta raó, Enric... No podem ensorrar-nos, hem de lluitar per ser feliços. Si voleu us puc explicar un moment negatiu de la meua vida que em va fer renéixer molt més forta, com aquella au, la Fènix, sabeu? Doncs era una època de males vibracions, de molta foscor...

Em sap greu interrompre aquest debat tan interessant i que podríem ajornar per reprendre'l en un altre programa, però malauradament se'ns està acabant el temps i abans d'acomiar-nos voldria que escoltèssiu les opinions que alguns oients ens han enviat al programa. Les tenim preparades? Sí? Molt bé. Doncs escoltem-les.

pista 40

1. Socialment, s'ha establert un acord tàcit generalitzat que divideix les persones en criatures, joves, adults i gent gran. Una sola persona pot arribar a tenir totes aquestes denominacions al llarg de la seva vida, segons com sigui de llarga la seva vida. Que després el títol es correspongui amb la idea preconcebuda que en tenim és una altra qüestió. D'entrada, ens classifiquem per edats. I ens tractem d'aquesta manera. Molt sovint, malament. I per què diem això? Doncs perquè l'organització de la societat contemporània acaba desembocant en un model d'aparcament. Aparquem els qui tenen pocs anys i aparquem els qui en tenen molts. És possible que la vellesa ens converteixi en éssers més febles i més dependents, però no en imbècils. Tampoc no ho són els infants, d'imbècils, encara que, per la manera com els tracten alguns, ho semblen. Alguns. Respectem els vells erudits per la seva saviesa, però al mateix temps acomiadem persones sàvies en habitacions de silencis. Tot això ens porta a la necessitat d'abordar un debat pen-

dent: com caldria afrontar socialment la vellesa d'una manera més respectuosa?

2. Sembla difícil que algú ho pugui rebatre: us releguem a l'oblit. No ens adonem que precisament perquè porteu tanta vida en sou els més experts, els més capaços d'encaixar o de relativitzar. Hi ha molta bellesa en la vellesa. Hi ha molta esperança en la vellesa. I hi afegiria que hi ha molta serenitat en la vellesa. Un bon amic em deia fa poc que a la seva família sempre havia sentit a dir que els primers quaranta anys de la vida escrivim el text i els trenta següents hi fem comentaris i l'avaluem. Seguint el paral·lelisme, si d'aquí a un temps hem de posar nota a la manera com la societat us està tractant, em temo que suspendrem i ja serà massa tard per demanar una recuperació d'examen.
3. Si parlem de la vellesa, doncs, ve a tomb una frase que va escriure Alfred de Musset: «L'home és l'únic que és conscient d'envellir. Tota la resta, al seu voltant, es rejuveneix cada dia.» I encara podem afegir aquesta altra observació molt lúcida que vaig llegir en un tractat de filosofia: «És una llàstima que hi hagi un interval tan curt entre el temps en què som massa joves i el temps en què ja som massa vells.» Quina tristesa quan la veu s'envelleix... Quina tendresa quan algú se l'escolta.
4. L'edatisme, com el racisme o el masclisme, es fonamenta en estereotips. La diferència, en el primer cas, és que tothom es fa gran. El terme, encara no inclòs al *Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans*, el va encunyar el gerontòleg Robert N. Butler per donar nom a la confluència de tres factors: els prejudicis negatius cap a les persones d'edat avançada; les pràctiques discriminatòries que se'n deriven, i la cobertura institucional que les fa perdurar. Contaminats per una lògica de la vida lineal (en què primer hi ha un ascens i després un declivi), ens afanyem a conquerir i a mantenir-nos al cim de l'edat adulta amb equilibris precaris. Així, som empesos a una transició accelerada des del niu cap al fossar, amb un interludi fugaç de plenitud veritable. No ens agrada la idea de ser vells. Hem esguerrat la noció de «vellesa» i, com argüïrem a continuació, som víctimes de la pressió vertiginosa de l'espasa de Dàmocles del final de la joventut.

pista 41

1. son
2. pam
3. ferm
4. nen
5. gran
6. Jerusalem
7. ram
8. Joaquim
9. nin
10. rem

pista 42

1. camp
2. tomb
3. font
4. fang
5. sang

- 6. accent
- 7. llamp
- 8. content

pista 43

- 1. somriure
- 2. enmig
- 3. condemnar
- 4. commoure
- 5. immoral
- 6. innecessari
- 7. emmarcar
- 8. connectar
- 9. somni
- 10. tanmateix
- 11. infeliç
- 12. compte
- 13. conte infantil
- 14. comte d'Urgell
- 15. temptador
- 16. simfonia
- 17. enfrontar
- 18. àmfora
- 19. triomfar
- 20. impremta
- 21. tramvia
- 22. assumpte
- 23. símptoma
- 24. temptativa
- 25. mil·lenni
- 26. emfasitzar

WBDNML

